

ADEVĂRUL

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 16.— cor. Abonamentul la mai multe
Pe 1/2 de an . . . 8.— „ exemplare pe un an 12.— cor.
Pe trei luni . . . 4.— „ Pentru străinătate:
Un număr 30 fileri. Pe un an . . . 24.— cor.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL ȘI BANAT.

Apare în fiecare Duminică.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:

„ADEVĂRUL“
SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.

Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Dare de partid. În luna Mai a intrat în casa Comitetului executiv următoarea dare de partid: Personalul dela Redacția și Administrația „Adevărul“ 5 cor., Grupa minerilor din Vulcan (prin tov. P. Ardelean) 2120 cor., Grupa minerilor din Zlatna (prin tov. Iosif Ilie) 240 cor., Grupa minerilor din Aninoș (prin tov. N. Drăgoi) 200 cor., Grupa minerilor din Egeres (prin tov. S. Fabian) 76 cor., Grupa minerilor din Mărășoara pe luna Aprilie (prin tov. V. Rotar) 182 cor., I. Ardeanu, Ghelari 139 cor. 20 fil., Secțiunea din Sibiu pe Aprilie (prin tov. G. Joandrea) 20 cor., Secțiunea din Arad (prin tov. L. Muntean) 201 cor., Grupa minerilor din Mărășoara (prin tov. V. Rotar) 181 cor. 20 fil., Secțiunea din Sibiu pe Mai (prin tov. G. Joandrea) 24 cor. 80 fil., Grupa minerilor din Egeres (prin tov. I. Hent) 49 cor. 60 fil., Const. Aflat, Bocșa-română 131 cor. — Laolaltă 3567 cor. 80 fil.

Libertatea presei.

Dacă vrei să cunoști cultura unui popor, dacă vrei să cunoști opinia (părerile) lui despre evenimentele ce se desfășoară în lume și despre problemele sociale trebuie să-i cetești gazetele și imediat constai dacă acest popor merită loc de frunte în cultura europeană sau trebuie lăsat cu totul în coadă.

Mi-aduc aminte de conferința lui Ostwald ce a ținut-o în 1913 la cercul de studii sociale din Budapesta, unde vorbind de cultura Ungariei a spus că dacă Ungaria n'ar avea foile „Világ“ și „Népszava“ ar fi considerată ca un stat lipsit de orice cultură modernă: un stat șovinist reacționar, ba chiar semibarbar. Căci toate celelalte foi nu erau decât mănătoare de naționalități și de socialiști. Dar cele două foi vin să apere Ungaria în fața justiției culturale din Europa.

Oare ce va zice azi Ostwald și alți savanți europeni de Ardealul nostru, care durere nu are o foaie cum a fost „Világ“, iar „Népszava“ Ardealului „Adevărul“ apare săptămânal în patru paginuțe mici, așa cum apărea sub represiunea guvernului tisztaist din Budapesta? Ce-ar zice Ostwald când ar vedea că presa șovinistă burgheză română e tot așa cum a fost cea reacționar-maghiară, nu se pricepe de loc la problemele sociale, că este de o naivitate exemplară în ce privește economia-politică, metoda de a cultivă masele poporului, și că n'are nici idee de materialismul istoric, nici de rolul determinismului în societate, care influențează ideologia popoarelor?

Toate acestea rămân în sarcina presei socialiste. Dar presa socialistă este în mod sistematic apăsată și condamnată la vegetare. Presa burgheză oficială și neoficială constată că presa română din Ardeal este periclitată în existența sa. Și când face această constatare se gândește la sine, care oricum are fonduri și izvoare mai sigure de venit, pe când presa socialistă trăiește numai din plata abonamentelor pe cari abonații nu le pot trimite din cauza că poșta este desorganizată de 6 luni și nu primește mandate.

Burghezul tot mai găsește mijlocul de a se abonă la toaia care-i apără interesele, dar bietul muncitor și țăran nu poate călători la Sibiu pentru a plăti abonamentul de 8—10 coroane.

Ne asociem și noi la plângerea domoală a presei burgheze și cerem să se înceapă odată circulația mandatelor poștale baremi pentru ziare până la o sumă relativ mică, dacă interesele statului ar fi periclitat de o circulație mai mare a banilor prin poștă. Dar să nu condamne presa la moarte, căci prin asta condamnă cultura însăși și reputația națională față de străinătate.

Dacă domnii noștri ar fi mai atenți ar putea ști ce însemnătate mare are presa socialistă în timpurile de față într'un stat în prefacere cum este România nouă. Sunt multe probleme pe cari burghezia cu educația ei conservatoare nu le poate înțelege și nu poate prevedea pericolul ce urmează din neglijarea lor. Atunci vine presa socialistă și criticând starea de lucruri recomandă și soluția cum trebuie evitat pericolul.

Noi servim cauza dreaptă cu sinceritate și dacă ni s'ar ascultă sfatul nostru multe zdruncinări și nenorociri ar putea fi evitate. Dar pentru ca să putem servi cauza omenirii, a societății, a poporului și a dreptății trebuie să ni se lase libertatea gândirii și a literei scrise, trebuie să ni se lase posibilitatea de a scoate și de a mări presa socialistă și libertatea de a o răspândi. Pretindem deci să ni se facă posibilă încassarea abonamentelor și să nu se mai persecute foaia trecută odată prin cenzura și așa prea aspră. E constatat că publicul cetește azi mai mult ca oricând și este o crimă să-l împiedeci dela cultură când el dovedește că este setos pentru ea. Cetitorii și depozitarii de ziare se plâng că nu primesc „Adevărul“ pe care noi îl trimitem, ne scriu că ba se pierde pela poștă, ba autoritățile împiedecă desfacerea lui, pentru că nu le trebuie foaie socialistă nici... adevăr.

Astăzi mai cerem domol să se ia măsuri ca să nu se mai repete astfel de lucruri și de nu se vor lua, atunci vom fi siliți a protesta și a întoarce cealaltă pagină căci așa nu mai poate merge.

Cine spune despre el că este socialist și că prin urmare este pentru toate scopurile culturale, cari formează conținutul socialismului, acela, dacă este obișnuit ca vorba să fie urmată și prin faptă, nu va putea face altfel, decât să lucreze cu toată puterea forțelor sale, în acel partid, care luptă sistematic pentru aceste scopuri culturale, partidul socialdemocrat.

Max Adler.

Dreptul de organizare.

Pentru muncitori dreptul de organizare este atât de necesar ca dreptul la pâine al flămândului sau ca dreptul la armă a soldatului ce pornește în luptă. De aceea și Conferința de pace dela Paris a aflat de trebuință ca între altele să fixeze și condițiunea dreptului de organizare al muncitorilor în tratatul de pace alături cu 8 ore de muncă, drept care este obligator în toată lumea.

Una din aceste două revendicări muncitorești Consiliul Dirigent a decretat-o ca lege pentru Ardeal. Dar reglementarea muncii fără dreptul de organizare al muncitorilor este ca grădina fără gard, rodul muncii tale este în tot momentul în pericol de a fi prădat. De aceea cerem ca Consiliul Dirigent să-și completeze opera începută prin decretarea celor 8 ore de muncă. Cerem ca printr'un al doilea decret să asigure dreptul la organizare al muncitorilor căci și prin asta nu va aduce serviciu numai muncitorilor ci și statului însăși scutind pe muncitori de a se întruni în secret și a nutri ură în contra statului „reacționar“. Se va zice că acest drept îl au toți cetățenii țării. Ei bine asta nu este așa. Pe când domnilor capitaliști li se asigură dreptul de asociere și de întrunire oriunde și oricând ar voi s'o facă, muncitorilor aproape în toate părțile le este oprit de a se organiza și de a se întruni. Delegații Comitetului executiv sunt arestați numai pentru că au încercat să convie cu muncitorii cari doresc să se organizeze economiceste pentru a-și putea apăra interesele față de capitaliștii cari nu sunt români.

Tovarășul Brătfălean a fost arestat la Zernești, tov. Fogarasi la Petrifalău, iar tov. Maer la Uioara, pentru că s'au dus să reorganizeze sindicatele desbinat de evenimentele ce s'au perindat de un an încoace. Pretorul din Zernești merge până acolo, că se amestecă și în cele mai intime afaceri muncitorești și le oprește chiar plățile cotizațiilor, luând astfel apărarea capitaliștilor, cari sunt în Elveția și cari și azi lucrează pentru integritatea Ungariei.

Dreptul de organizare este cea mai arzătoare problemă muncitorească în timpul de față. Cerem Consiliului Dirigent să ne asigure acest drept prin decret sau ordonanță înainte de subscrierea păcii când și așa va fi obligator pentru toate statele.

Cătră abonenții și cetitorii noștri!

Rugăm cu tărie pe toți abonenții noștri, cărora li s'a gătat abonamentul, să binevoiască a-l reînvi cât mai repede.

Trăim vremuri grele și mai mult ca oricând avem azi lipsă de-o foaie mai puternică socialistă. Să nu fie nici un muncitor român care să nu aibă pe masa lui „Adevărul“, singura foaie muncitorească din Ardeal, care de ani îndelungați a luptat neîncetat pentru drepturile poporului muncitor român.

Să sărim cu toții acum în ajutorul „Adevărului“, să-l răspândim și să-l întărim, căci întărindu-ne singura armă de luptă, ne întărim pe noi înșine!

Muncitori, ostași, plugari, toți depotrivă abonați și lucrați pentru „Adevărul“!

Stampilarea coroanelor

O nedreptate față de populația săracă.

Stampilarea coroanelor se face cu scopul de a se conscrie suma bancnotelor în circulație pe teritoriul ocupat de armata română — spune comunicatul oficial. Și cu toate acestea se încassează 1%, ca taxă pentru stampilare și bancnotele tipărite pe o parte și cele de 20 cor. ediția II nu se primesc spre stampilare. Ba mai mult bancnotele rupte sau lipite și cari poartă altă stampilă ori de care ar fi ele de asemenea nu se primesc spre stampilare și apoi culmea ironiei, bancnotele nestampilate nu se vor admite în circulație (!)

Știam că avem genii la resortul de finanțe dar așa mari specialiști-economiști nu știam că avem. Cum vrei să constăți suma bancnotelor în circulație dacă 50—60 la sută din bancnotele actualmente în circulație le respingi de a le stampila?

Faptul că se încassează una la sută pentru stampilare se mai admite, pentru că asta atinge proporțional pe toate straturile sociale și știm că poporul, mai ales cel cu stare, nu prea vrea să plătească dare. Să explică și faptul că bancnotele albe pe o latură se primesc numai la perceptorate unde se plătește darea și numai până la 30 Iunie. Dar trebuiesc luate măsuri ca să nu se facă abuzuri cu aceste dispoziții, cum s'au și făcut deja. Marii capitaliști la sfârșitul unei trecute și-au plătit muncitorii și funcționarii numai cu bilete de bancă de câte 25 și 200 coroane și a doua zi vine știrea, că acești bani nu mai sunt valabili. Populația săracă a fost silită a primi acești bani dela toți gheșterarii și acum vine știrea bruscă că nu se mai primesc. Iată-i deci pe funcționari și muncitori meniți să moară de foame cu banii în mână pentru cari au muncit o lună, iar populația săracă și mai mult săracă, Pentru că cel ce are sute de mii nu suferă nimic dacă pierde două-trei mii, dar săracul care are numai câteva zeci, sau în caz bun câteva sute, și acestea îi sunt declarate de fără valoare, acesta simte mai mult paguba. Și știm că săracii compun marea majoritate a locuitorilor.

Nenumărate abuzuri se fac deja cu banii ce nu se primesc spre stampilare. O femeie, al cărei soț a căzut în războiu, și-a vândut boii cu 12 mii coroane și au fost plătiți cu bani tipăriți pe o singură parte. La câteva zile

afă că acești bani nu mai sunt buni și ca să nu rămâie săracită un speculant i-a dat 8 mii coroane pentru cele 12 mii, adică 33 la sută scădere. În Sibiu sunt deja agenți cari schimbă hârtiile de 200 coroane cu 150 coroane. Și se fac abuzuri tot mai mari. Cu cât va fi mai disperată populația cu atât vor fi abuzurile mai număroase și mai mari.

Noi pretindem ca bancnotele ce nu se primesc spre stampilare să fie primite sub o formă oarecare dela populația săracă, care n'are după ce plăti dare, iar întreprinderile cari și au plătit muncitorii dela 25 Malu încoace să fie obligate să primească înapoi banii scoși din circulație.

Apoi bancnotele rupte și lipite de ce nu se stampilează? Poate că vor ca și cu hârtiile rupte să se plătească dare? Și cum mai mult de jumătate din bancnotele în circulație sunt foarte uzate, deci rupte, crede resortul finanțelor că populația este în stare să plătească în dare jumătate din banii ce i are? Dar ce vom face noi, milioanele de proletari cari plătim darea indirect, cumpărând pâine, carne, haine, tutun, spirt etc. și la târgurile acestor articole nu ni se primesc banii nestampilati. Deci ce vom face cu coroanele zdrențuite și cu cele pe o parte tipărite?

E adevărat că în mare parte hârtiile în mâinile săracilor s'au rupt. Dar noi suntem de vină, că suntem așa de pârliți, că nu ne putem cumpăra ficcare câte un porte-bancnotes ca să păstrăm în el hârtiile de bancă neîndoite? Sau poate veți zice că Banca austro-ungară va fi obligată să le rescumpere? Paști murgule iarbă verde la Crăciun. Ne vom cumpăra pâine când Banca austro-ungară va fi în poziția fericită de a ne putea schimba bancnotele rupte. Până atunci să le punem la saramură?

Această dispoziție atinge numai clasa muncitoare, pentru că bogătașii își pot păstra hârtiile scoase din circulație până se va rezolva chestia financiară cu Banca austro-ungară. În cazul cel mai rău banii lor nu vor aduce camătă. Muncitorii însă nu pot face același lucru.

Apoi chestia cu bancnotele stampilate de sârbi și de unguri în Banat de asemenea e proastă. Pentru că îngreiază comerțul cu bănașenii și ce se va întâmpla când armata română va ocupa Banatul, atunci toți banii lor vor fi declarați de nuli și fără valoare?

Cerem ca să fie admise spre stampilare și bancnotele rupte, cele stampilate de sârbi și unguri să fie admise în circulație, iar cele albe pe o parte să fie adunate dela populația săracă!

Impotriva colportorilor de știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca infractori: Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colportă, comentă, în orice chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română. 2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau tradă, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de războiu.

O rezoluție

primită la Conferința Internațională din Amsterdam.

I. Conferința ia act că guvernele aliate au prezentat atențiunei popoarelor un pact al Societății Națiunilor conținând primul sămbure a unei organizări metodice pentru o stăpânire continuă a păcii. Ea constată că o carte a muncii inspirată de revendicările muncitorilor pregătește temelia unui acord economic între națiuni.

Dar conferința consideră că Liga Neamurilor nu va putea corăspunde decât cu condițiunile următoare:

1. Dacă ea cuprinde dela început, pe temeiul egalilor drepturi și datorințe, toate națiunile independente care vor accepta (primi) obligațiunile pactului și a căror delegațiuni vor fi alese de parlamentul lor.

2. Dacă dispune de o autoritate supranațională încredințată de a asigura respectarea angajamentelor luate deoparte pentru tratatul de pace, de altă parte pentru funcționarea Ligei Națiunilor.

Această autoritate va fi încredințată și de a stabili relațiuni economice pentru a ajunge cu încetul la suprimarea (ștergerea) tuturor piedecilor legale a comerțului internațional, a producției și distribuției mondiale (în toată lumea).

3. Dacă prevede de acum măsuri de interzicere (oprire) a înarmărilor noi, scăderea progresivă a miliției existentă și controlul fabri-

Cenzura n'a admis publicarea unei poezii.

Lui Henri Barbusse.*

De Emel Isaac.

Îți adresez aceste rânduri...

Viu dintr'o țară streină. Niciodată n'am glorificat altarul lui Marte. Și acum, când celea mai frumoase biserici ale gândirii sunt năruite, acum, când tineretele frumoase au coborât în mormânt, acum, când cântecile s'au străformat în râcnete și în oftări de agonie, acum, când orfanii și văduvele blestemă... mă gândesc la Hristos: dacă ai fost om, tu ai suferit ca noi.

Sunt poet român, dar n'am blagoslovit trecutul bolesc.

Jos cu lancele!

Feciorul poporului român, nu admir castelele albastre și conacurile celor bogăți, nu cunosc, nu cunosc betia istoriei. Nimic mai trist decât istoria... Umbrele trecutului ne amenință viitorul.

Cați trecutului, cu copitele lor brutale pătrund în muzele strălucite ale viitorului și sdrobesc statuele și icoanele prețioase.

Noi vrem marea libertății cu nave ale libertății noi țesem cu firile iubirei dragostea între inimă, ne recunoaștem în abis, deasupra punctului, noi, care spunem că degetul cel mic al iubitei noastre este mai scump decât sute de

drapele, noi ne recunoaștem și ne dăm mâna... Fraților poeți din lumea întreagă: tu Englezule cu oase tari, tu Italianule amorezat, tu Francezule învingător și neîmpăcat, tu Germanule perspicaciu, tu Rusule revoluționar, și voi poeți ai Americii, ai Asiei și ai Australiei, voi, toți, care suferiți, cântați și a căror inimă bună palpită, veniți să documentăm că poezii mici azi nu sunt mai largi ca pe vremea lui Medici.

Barbusse, tu ai inspirat pe ficcare scriitor și inima lui, care tăcea înpilată în războiu.

Barbusse, nu ne este permis de nou, de a ne recunoaște?

Goethe nu este responsabil pentru ceia ce să întâmplă în Weimar... și lui Heine să-i iertăm crimele sângerosului Kluck... Soldații literaturii niciodată n'au distrus capo d'opere, n'au incendiat case, n'au trecut prin sulți capetele oamenilor, n'au devastat suburbii în Lodz și Varșovia... La fântâna literaturii adevărații să întâlnească și Laura lui Petrarca convorbește cu valetul lui Wotan... Pușchin nu este mai Crist ca Kirkegaard și la Melbourne soarele nu este mai radios ca la Montevideo. Lacrămile, sărutarea, zimbetul, abnegațiunea, durerea și jertfa sunt la fel în tot locul.

Umanitate, tu ce te ascunzi în condeiu, în foliant, în dalta și penelul artistului — umanitate, tu, ce te reflectezi în ochii albaștri ai copiilor, ai fetelor și ce miști mărele, umanitate, tu ce cunoști secretul pietrei înțelepciunii și ridici la Neptun gândirea, Barbusse acolit

al umanității te salut. Noi ne recunoaștem, noi ne-am recunoscut. În tunet de tunuri, în furtună de sânge, în mirosul pestilential al cadavrelor, ascultă apelul meu: oameni ai literelor, dați-vă mâna și nu uitați cuvintele: amorul, pacea, zimbetul, frumusețea sunt prinosurile altarului culturai, ale umanismului osândit să moară.

Fraților, răspundeți-i lui Barbusse.

Ce e mai dulce 'n lume?

Ce e mai dulce 'n lume? Sunt visurile-acele
Cu care se umbrește un suflet iubitor?
Speranța ce mângăie a vieții chinuri grele?
Sau geniul ce se crede în falnic viitor?

E oare inocența, ce luce 'ntr'o virgină,
Și blândul ce reflectă în ochii ei plăcuți?
E cântul unei harpe de melodie plină,
Sau dulcea suvenire-a anilor trecuți?...

E zimbetul ce naște pe buza unei mume,
Când amoros privește la primul său născut?
E steaua, călăuză pe-a valurilor spume
Sau scumpa reasflare a celor ce-am pierdut?

O nu! Nimic nu este mai dulce pe-astă lume
De cât reînvierea unui popor rob,
Ce-i scos din întuneric și 'nscris al său nume
În cartea libertății de unde-a fost gonit.

Proletarul.

* Henri Barbusse este reprezentantul literaturii pacifiste din Franța modernă. Barbusse este inițiatorul societății «Clarté» (Lumina), care vrea să fie o alianță a tuturor scriitorilor pacifisti din lume. Articolul lui Emel Isaac a fost publicat în «Populaire» și «Revue mensuelle» din Paris, de unde îl reproducem.

cărilor de războiu și dacă ajunge repede la *desarmarea totală* pe uscat și pe apă. În așteptarea acestei desarmări totale, puterile armate a căror formare va fi necesară (de lipsă) prin situația internațională, trebuie să fie supuse controlului Ligei Națiunilor, atât privitor numărului, cât și sistemul recrutării pentru a ocoti orice primejdie pentru democrație.

4. Dacă toate națiunile cari compun Liga trebuie să supună fără excepție toate conflictele (neînțelegerile) ce s'ar ivi judecării Ligei Națiunilor angajându-se a respecta hotărârile ei și a nu recurge la războiu în nici un caz.

5. Dacă pentru a ajunge această țintă primește un metod de diplomatie deschisă, cum o folosește prezidentul Wilson pentru declararea și privitor diferendul între Italia și Jugoslavia și care ar garanta rezolvirea revendicărilor diferitelor State conform justiției fiecărui caz particular și în singurul scop de a asigura stabilitatea păcii mondiale.

Aceste condițiuni de prezent nu sunt realizate prin guvernele aliate. Conferința de acum face apel la acțiunea muncitorilor tuturor țărilor de a-și ridică protestarea lor și pentruca Societatea Națiunilor să se organizeze astfel ca să se garanteze pacea durabilă.

Ce se petrece în Brașov?

Autoritățile din Brașov pare că au trecut peste limitele drepturilor ce le au față de locuitori, iar cât privește capacitatea ce li se cere în administrare, aceasta pare mult mai inferioară de cum s'ar pretinde de la un astfel de centru. Iată ce ne povestește soția unui tovarăș de stările de acolo.

„Atâtea ordine s'au dat pentru locuitorii orașului că aproape nu știți pe care s'o respectați, căci dacă te ții de una trebuie să calci peste o alta, iar dacă vrei să le respectați pe toate vei muri de foame. Iată cum stau lucrurile. Porția de bucate ce ne-a liferat orașul e atâtea de mică, că vrei nu vrei trebuie să alergi la alte surse pentru ca să-ți susții viața. O pildă. În trei luni am căpatat atâtea făină de pâine cât ne-a ajuns în treisprezece zile. În patruzeci și opt de zile ar fi trebuit să mâncăm mămăligă și cartofi. Ar fi fost bune și astea, dar cantitatea ce am primit o abia să ajungea la jumătate din timpul acesta așa că pot zice că în douăzeci și patru de zile ajunge omul la groapă, fără mâncare. — Omul mănâncă și altecelea dacă n'are pâine ori cartofi, de pildă bogății mănâncă pe la noi cozonac, prăjituri, torte pe cari le găsești ori unde te duci, dar ce să mănânce săracul? De adus, de prin sate nu poți să-ți aduci nici un bob de grâu. Pentru asta îți trebuie „Permise” și „Legitimație” iar acest permis ori legitimație nu-l capătă oricine — astea sunt privilegiile. Să mergi fără acestea să-ți cauți o pâine înseamnă să te expui tuturor neplăcerilor și să calci toate ordinele. Nu știu cine are drept la acestea, dar eu cum văd n'am, căci nu-mi dă — și de când umblu să pot să-mi aduc câte ceva!”

Am întrebat-o cum a putut veni în Sibiu, și ne-a răspuns:

„La asta voi răspunde îndată, acuma să sfârșesc cu ale mâncării. Înțeleg dacă nu sunt bucate, nu sunt, și gata — trebuie să răbdăm! Dar dacă m'ăși duce în piață și așa strigă că dau 10—15 și 20 coroane pe un chilogram de făină mi-ar aduce cu sacii, orice calitate așa cere.”

— Cum se poate aceasta? Nu sunt acolo autorități? — Birou de alimentare?

„Cum să nu fiel doar „permisele” și „legitimațiile” de aci se capătă, și îl capătă numai aceia, cari gândesc ei... să-l capete. Nu mă privește dacă fac ori nu fac gheșefuri, constat numai că acei cu permise și legitimații aduc cât vreau, și-l vând cum vreau, iar noi stăm legați cu porția dela oraș și ca să nu murim de foame suntem dați pradă acestor privilegiați, cari în contra tuturor ordinațiilor ne storc ultimul gologan. E întrebare și aceea dacă putem plăti aceste scumpătăți. Bogății cred că da. Ei trăiesc și mănâncă bine, noi însă răbdăm și iar răbdăm.

Și acuma să vă răspund cum am venit eu în Sibiu.

Avem un chiriș în casă, și asta e detectiv. Dar nici nu e el chirișul ci o mătușe a lui — el stă numai la mătușe sa. Chirișii aceștia ne fac toate șicanele cele mai grozave de când i-am somat să se mute că îmi trebuia mie locuința. Pentru asta m'am adresat și d-lui prefect al poliției, dar nici d'acolo n'am primit vreo satisfacție și acum omul acesta e stăpân în casa noastră, iar noi trebuie să îndurăm toate mizeriile ce ni le face. Ieri, a întrecut orice drept ce ar putea da legea ori poziția lui de detectiv, la orele 10 seara am încuiat poarta — că așa e regula, chirișul o descuie din adins... Pe la 11 iară mă scol să o încui, dar mi-a eșit chirișul și soția detectivului înainte gata să mă răfuiească — alerg în casă și încui ușa, ele după mine și să-mi spargă ușa. N'am avut ce face. Ne am înarmat și eu și mama cu câte un vas de apă ca dacă va sparge ușa să le scaldăm. Copila plângea. Dacă au văzut că nu le-a reușit să forțeze ușa s'au retras. Eu am alergat la poliție, unde am reclamat cazul și așteptam ca dimineața să se tranșeze afacerea. Dar după miezul nopții vine detectivul acasă — și acuma din nou, scenă mai dramatică. Ne-a amenințat, ne-a înjurat cum a vrut. Ne-a scuturat ușa amenințând că ne aruncă afară... că ne dă foc casei să ardem cu totul, și câte altele. Ce eră de făcut? Să fug iară la poliție?... M'am îmbrăcat încet și în gând cu „ce o fi să fie” — fără legitimație fără nimic, cu trenul ce pleacă atunci am pornit aci la Sibiu ca să reclam aceste fapte Consiliului Dirigent — căci dacă prefectul poliției n'are nici o putere față de un detectiv atunci poate Consiliul Dirigent va putea face ceva.”

Cine e eroul ăsta, cum îl cheamă?

„Victor Șincan — un om care în câțiva ani și-a tocat în cheșuri toată averea părintească, o avere frumoasă. Acum șade la tușă lui chirișul nostru.”

„Vreau să știu, am eu drept la viața ori nu? ori am eu drept să stau în casa părintească în care m'am născut și am crescut ori s'au întors toate lucrurile pe dos? Vă rog să întrebați pe d-l prefect de poliție cu astfel de oameni lucrează? Nu știu că un individ, căruia puțin îi pasă de ce e al lui nu-i va pasă nici atât de ce e al altuia?”

Noi știm că nici nu se poate altfel. Poliția întotdeauna ș'a ales creaturile „pe sprânceană” și nu știm de ce tocmai poliția din Brașov ar lucra altfel. Publicăm aceste plângeri cu toate că știm că batem toaca la urechia surdului.

Președintele Wilson și chestia muncitorească

Chestiunea cea mai de căpetenia în toate țările este cea muncitorească. Lucrul de care mă interesez în special este cum trebuie să facem ca muncitorii, bărbați și femei să obțină o îmbunătățire progresivă a condițiilor de lucru, să fie în situații mai bune și să fie mai bine îngrijiiți de industriași cari sunt susținuți și îmbogățiți de muncitori.

Nici nu putem trăi ca națiune și nici nu vom avea succes deplin în societate industrială dacă munca și capitalul continuă să fie antagoniști în loc de a fi părtași, dacă cotinuuă să se distrugă unul pe altul în loc să caute să se înțeleagă. Vreau să spun că muncitorul să lucreze atât ca să facă întreprinderea rentabilă, iar pe de altă parte să fie menajat ca să i se facă viața cu puțință. Nu mă gândesc la o simplă învoială, ci la o adevărată cooperatie și asociație bazată pe o comunitate de interese și la o participare la controlul câștigurilor. Aceasta ar fi de fapt o reală comunitate de interese între capital și muncă, dar niciodată n'a fost pusă în practică. Poate fi înfăptuită însă numai într-o nouă organizație a industriei. Geniul oamenilor noștri de afaceri și simțul practic al lucrătorilor pot foarte bine înfăptui această tovarășie.

Legislația muncitorească depinde de sigur de Stat, dar noul spirit al organizației nu trebuie să fie înfăptuit atât de mult, prin legiferare cât prin bună înțelegere și voluntară cooperatie între capitalist, întreprinzător și lucrător.

Obiectul oricărei reforme în această esențială chestiune trebuie să fie adevărata democratizare a industriei bazată pe o complectă recunoaștere a dreptului celor ce lucrează.

Ordonanță

despre dispozițiunile excepționale privitoare la funcționarea caselor cereuale de asigurare muncitorească, de pe teritoriul ținuturilor ungurene locuite de Români, aflate sub administrația guvernului revoluționar maghiar.

§ 1. Cassele cercuale de asigurare muncitorească și cassele întreprinderilor pentru ajutorarea bolnavilor, aflate pe teritoriul de curând eliberat al ținuturilor ungurene locuite de Români funcționează în sensul normelor generale cuprinse în ordonanța Nr. 518 din 1/14 Martie 1919, precum și conform ordonanțelor și notelor circulare emantate ulterior dela Consiliul Dirigent Român, Resortul ocrotirii sociale și publicate în „Gazeta Oficială” cu aplicarea modificărilor indicate la această ordonanță.

§ 2. Ordonanța consiliului guvernului revoluționar maghiar XXI. K. T. E. (Forradalmi Kormányzótanács XXI. K. T. E. rendelete) și ordonanța comisariatului pentru afaceri muncitorești și ocrotire populară Nr. 3/M. N. N. (Munkaügyi és népjóléti népbiztoság 3/M. N. N. rendelete) se desființează în întregime cu ziua de 1 Maiu 1919.

§ 3. Din ordonanțele indicate se menține pe timpul dela 30 Martie 1919 până la 30 Aprilie — cu excepția dela § ul 6 — puterea dispozițiilor luate privitor la:

a) Indreptățirea de a primi ajutoare sau rente dela casa cercuală competentă.

b) Indatorirea de a achita cotizațiile de boală la aceeaș casă.

Ajutoarele, rentele și cotizațiile se computează după tariful excepțional al ordonanțelor abrogate.

§ 4. Plătirile și încassările făcute în temeiul ordonanțelor abrogate de către cassele cercuale de asigurare muncitorească pe timpul dela 30 Martie 1919 până la 30 Aprilie 1919 sunt valabile și vor fi completate prin plătirile și încassările prevăzute la § 3.

§ 5. Cassele cercuale vor adresa mandat de plată pentru solvirea taxelor al cotizațiilor în sensul § lui 3 și 4 către toți patronii membrilor obligați la asigurare (muncitori și funcționari din serviciu public sau particular), fixând spre executare 8 zile. După trecerea acestui termen, vor aplica procedura de încasare prevăzută la ordonanța 4790/1917 M. E.

§ 6. Cassele cercuale de asigurare muncitorească, cari în executarea ordonanțelor instanțelor revoluționare maghiare n'au ajuns să plătească ajutoare sau rente după noul tarif, vor continua a funcționa în sensul § lui 1.

Pentru aceste casse ordonanțele menționate sunt a se considera de nul și neexistente și pe timpul trecut dela 30 Martie 1919 încoace.

§ 7. Cassele întreprinderilor și fabricilor de tutun desființate la dispoziția ordonanțelor forurilor revoluționare, vor rămâne contopite cu drepturile și obligamentele lor în cassele cercuale, fără a mai putea fi reînstituite.

Cassele întreprinderilor și fabricilor de tutun pentru ajutorarea bolnavilor, nedisolvate, vor continua a funcționa conform §-lui 1.

§ 8. Această ordonanță devine executorie cu ziua publicării în „Gazeta Oficială”.

I. Flueraș

Șeful resortului ocrotirii sociale.

ȘTIRI.

— Închiderea clubului socialist din București. La o întrunire socialistă din București un agent provocator a strigat „Trăiască Racovskii” și ofiterul care reprezintă autoritățile militare imediat a disolvat întrunirea și, cu ordin superior, a închis clubul socialist. Pentru că a fost mai ușor să disolve întrunirea și să închidă întreg localul decât să prindă pe acel care a strigat, căci se temea că va da peste un coleg de al său în serviciul siguranței.

— Un apropiat guvern național? Ziarele publice următoarea știre: Primul ministru Pherchide a fost primit într-o lungă audiență la rege. Se dă ca sigură retragerea guvernului liberal și constituirea în câteva zile a unui guvern național.

— **Resortul agricultură și comerț** trimite spre publicare următorul comunicat: Ordonanța Nr. 1149 a fost datată pentru a înlesni înfăptuirea reformei agrare decretată prin adunarea din Alba-Iulia. Iar intențiunea reformei agrare este ca pământul cultivabil să ajungă numai în mâna cultivatorului de pământ. Nu poate fi deci discuție, că cine poate fi cumpărător pentru că ordonanța în privința aceasta e clară. Tot astfel sunt clare dispozițiile ordonanței și în privința determinării imobilelor a căror înstrăinare e restrânsă, Pt. șeful resortului: *Vasile Osvadă*, m. p.

— **La o parte că vine d-l ministru!** În gara dela Copșa, cu trenul ce mergea spre Brașov vin patru soldați cu baioneta pe pușcă și cu un ton de serviciu poștesc călătorii din două compartimente și după platformă să se coboare — că trebuia loc pentru d-l ministru... Lumea mai vrea mai nu vrea să se coboare căci plățiseră și alt loc nu prea eră de găsit. Noi cești-laiți, din celelalte compartimente curioși abia așteptam să vedem ilustrația față a d-lui ministru. În sfârșit, după insistența soldaților cu: „Hai cocoană, mișcă” și cu „Eși domle odată dacă-ți spui” s'a golit compartimentele cât și platforma vagonului și acuma așteptam apariția d-lui ministru. Iată că apare — (cel puțin așa am cugetat) și dumnealui. O odraslă de a lui moș teacă; un sublocotenent pudrat, cam de 19—20 ani și puțărul (ordonanța) domnieisale. S'așează într'un compartiment, desface niște iăzi, scoate o *piele de boacă*, bună cam de patru perechi de ghete și răd, vorbesc veseli ca după o reușită bună. Unii din noi tot mai așteptam pe d-l ministru. Dar soldații cu baioneta în pușcă se retrag și acuma a înțeles fiecare că a fost o tragere pe sfoară. M'am interesat, și m'am convins că trenul acela posedă un vagon special pentru „curieri”, deci pentru ce un sublocotenent cu pușcă cu tot pot folosi astfel de trucuri folosind pentru aceasta și numele de ministru și apoi și soldați cu baioneta la armă. Iar lumea care a plătit să iasă afară sub poruncă. „Da mișcă cocoană! că vine domn ministru!”

— **Problema evreiască și Internaționala.** Partidul nostru a avut totdeauna datoria, ca să lupte pentru drepturile integrale ale omenirii. *Azi nu mai există nici o problemă internă, care nu fie supusă controlului european.* Și noi credem, că noul stat român nu va respinge acest control, atât de necesar pentru prestigiul constituției adevărate. Noi dela început, am luat o atitudine hotărâtă și față cu problema evreiască. Reprezentanții noștri din străinătate au edat atât la Haga, cât și la Berna, un manifest în chestiunea evreiască și au declarat, că partidul socialdemocrat român nu suferă nici o oprirea a individului ori a raselor. Atitudinea noastră corectă a fost sancționată de Internaționala din Amsterdam, care după lungi și violente debateri, la 28 Aprilie a adus o hotărâre și în chestiunea evreiască, pe baza căreia, *Internaționala s'a declarat pentru respectarea și apărarea tuturor minorităților politice în cadrul statelor naționale.* Demersurile lui Sokolow la Conferința de pace din Versailles, vor fi susținute și de Internaționala. Partidele socialiste din lumea întreagă vor lupta pentru emanciparea evreilor.

— **Jobenurile.** Ni s'a prezentat la redacție o deputațiune, a jobenurilor ardelene, cu rugarea, să aplicăm și în viața lor, porunca de 8 ore de muncă pe zi... Iertați-ne iubite jobenuri, dar nu vă putem împlini dorințele. Dacă frunțașii noștri nu v'ar avea pe voi, ce rost ar avea toată existența lor?

— **Alegeri în Austria-germană.** Iată rezultatele oficiale ale alegerilor pentru comună, cari au avut loc zilele aceste la Viena. Sunt aleși 100 socialiști, 50 de creștini sociali, 8 cehi, un german național, 5 evrei naționaliști, un democrat. La dieta provincială a Austriei de jos au fost aleși: în Viena 40 socialiști, 22 creștini sociali, un german național, 4 socialiști cehi, un evreu național. În provincie au fost aleși: 20 socialiști, 26 creștini sociali, 6 naționaliști germani. În total dieta Austriei de jos se va compune deci din 60 socialiști, 46 creștini sociali, 7 germani naționali, 4 cehi și un evreu național. La ambele corporațiuni, socialiștii au obținut așa dar majoritatea absolută, pe când până acum ei se aflau în minoritate disparentă, grație unui drept de vot restrâns.

— **Germania răspunde lui Lenin.** Răspunsul guvernului berlinez către Lenin asupra păcii și alianței a fost expediat la Moscova prin curier special. Răspunsul german stipulează că actualul sistem al sovietelor trebuie să fie transformat într'un guvern socialist, în care să fie reprezentate toate partidele, înainte ca Germania să încheie vr'o convenție cu conducătorii bolșevici. Germania acceptă ca Lenin și Trozki să rămână în capul acestui nou guvern, dar insistă că transformarea să fie completă și că toate metodele de terorizare și doctrina dictatorială a proletariatului să fie definitiv părăsite. În aceste condițiuni, guvernul german se declară dispus a întreprinde reorganizarea căilor ferate ruse și promite să trimită în Rusia experți tehnici și consilieri conform dorințelor exprimate de Lenin. Se crede că Lenin va accepta condițiunile germane.

— **Demisia tov. Jouhaux.** Tovarășul Jouhaux, secretarul confederației generale a muncitorilor și delegat la Conferința de pace a abzis în 2 Maiu c. de mandatul său de delegat la Conferința păcii pentru că la prima Maiu consiliul de miniștri a Franței a oprit cu putere armată muncitorii francezi de a-și exprima în mod pașnic sentimentele lor politice, de a-și manifesta aspirațiunile (dorințele) lor. Dacă președintele Consiliului, d-l Clémenceau, refuză muncitorilor libertatea, atunci reprezentantul lor nu mai poate lua parte la Conferința de pace prezidată de Clémenceau. Asemenea a abzis și tovarășul Bonissau de comisariatul la Marina comercială și tov. Compère-Morel de comisariatul la Agricultură, din pricina pășirii brutale a poliției la prima Maiu, care a avut de urmare mai mulți morți și foarte mulți tovarăși și tovarăse rănite.

— **O serbare a femeilor socialiste în Paris.** Femeile socialiste din Paris au aranjat în 28 Aprilie c. o serbare a femeii ca o manifestare de propagandă pentru drepturile femeilor. Preșidenta *Alice Jaouenne* în numele Internaționalei a provocat femeile la organizare în partid izistând asupra însemnătății educației socialiste și a necesității de a crea o nouă mentalitate (fel de gândire) pentru asigurarea păcii și frățietății universale în lumea noastră nouă ce se ridică din ruinele capitalismului zdruncinat. *Albert Thomas* a desăfășurat problema femeină arătând capacitatea femeilor la cele mai grele și mai periculoase feluri de muncă. Femeia încovoaiată sub dubla sarcină a gospodăriei și muncii pentru câștig trebuie să îmbrățișeze introducerea serviciului colectiv a menajului, pe lângă care va putea conlucra la administrarea națiunii sale. *Marcel Cachin* leagă starea nedreptății a femeii cu economia socială capitalistă, zicând că eliberarea femeii e legată de distrugerea capitalismului. Făcând istoricul problemei femeiești dă expresie convingerii sale că femeile vor schimba felul de gândire a societății de azi, îndeosebi prin coeducație, și prin rolul femeii ca crescătoare. Prin menaje colective scăpată de sarcina gospodăriei sale femeia va trebui să-și câștige traiul fără ajutorul bărbatului, dar munca femeii trebuie să corăspundă puterii și sexului ei. Femeia socialistă deodată cu revoluția socială va scăpa de lanțurile sale. *Suzanne Gibaud* arată cum s'a îmbunătățit starea socială în țările unde femeia are drept de vot: alcoolismul a scăzut, atelierile au un minim de igienă, tribunale de copii nu mai există nemai fiind nevoie de ele pentru că nu se întâmplă deloc săvârșite de copii, igiena locuințelor muncitorești s'a dezvoltat, s'a înființat leagăne, azile, cămine, bucătării, cantine populare și școlare. Serbarea a avut un succes extraordinar.

— **Direcțiunea centrală a poștelor, telegrafelor și telefoanelor** dă spre publicare următoarele: Incepând cu ziua de 25 Maiu a. c. s'au introdus circulația scrisorilor recomandate pe teritoriul ocupat (unit) și în relație cu România veche. Scrisorile se vor primi numai deschise și până la alte dispoziții poșta nu primește răspundere pentru acele și nu dă despăgubire. Pe dosul plicului se va indica adresa trimițătorului. Deodată cu dispoziția aceasta până la introducerea tarifei din vechiul regat să modifice taxele și anume: Pentru scrieri până la 20 grame 30 fil. Pentru cărți poștale 25 fil. Pentru imprimare de câte 50 gr. 06 fil. Pentru mostre 10 fil. Taxa de recomandare va fi 50 fil. Pentru te-

legrame de cuvânt 16 fil. dar cel puțin 2 cor. Adausul la taxa pentru telegramele primite între 8 și 9 ore p. m. este 2 cor. Rămân mai departe neschimbate taxele convorbirilor telefonice și taxele la jurnale. Director general al poștelor *Maier*, m. p.

Vieța sindicală.

Adunarea minerilor.

Duminecă 17 Maiu a. m., s'a ținut adunarea generală a minerilor din Cristian. În această adunare s'au hotărât cu unanimitate afilierea la centrală. A vorbit tov. Brătălean și Badiu.

Coresp.

Sindicatul muncitorilor bărbieri

din Sibiu, avizează pe colegii din provincie căci fiind mișcare de breslă în Sibiu, și e sub clausură, în Sibiu să nu primească conditie.

Comitetul executiv.

Atențiune. Membri sindicatului metalurgist plătesc cotele de brează Sâmbătă seara dela orele 7 până la 10.

Invitare. Rugăm pe toți lucrătorii croitori și croitorese a lua parte la conferința care va avea loc pe ziua de 16 Iunie 7 ore seara în localul cassa muncitorilor. Rugăm pentru o aparență numeroasă. *Comitetul.*

Fondul de agitație și al presei.*

În zilele din urmă s'au primit următoarele sume:

Ilie Ferdinand din Arad 200 cor. Dela petrecerea Secțiunii din Sibiu 800 cor., G. Baciu, Sibiu 10 cor., Simondi Segal, București 61 cor.

Colecta tov. Ioan Banciu, Szászrégen: I. Banciu 15 cor., V. Banciu 5, I. Bogdan 5, E. Bogdan 5, A. Șuteu 5, E. A. Șuteu 5, A. Șuteu 2, P. Bogdan 5, C. Buciu 5, M. Buciu 5, N. Pop 5, A. Pop 5 cor. — Laolaltă 67 cor.

Colecta tov. Vasile Rotar din M. Uioara: V. Rotar 10 cor., A. Russ 10, N. Nicoară 10, I. Turdășan 10, A. Săluț 5, I. Ciungan 10 cor. — Laolaltă 55 cor.

Colecta tov. Petru Lugoian din Săcărâmb: G. Vinsan 5 cor., T. Todoran 1, I. Bărsăian 1, A. German 1, P. German 1, T. Mariș 1, A. Negrian 1, P. Herța 1, N. Cismăian 1, G. Făran 1, D. Crișan 2, G. Vincan 1, G. I. Vincan 1, S. Vincan 1, A. Vincan 1, I. Mogoșan 1, I. Popa 1, S. Borza 1, G. Dola 1 cor., P. Coci 60 fil., I. Cegmaister 1 cor., S. Fleria 2, M. Flora 1 cor., S. Mihuț 40 fil., G. Borza 40 fil., N. Vințan 1, P. Viduț 1, N. Cătană 1, P. Dudaș 1, A. Tirla 1, G. Muntoi 1, I. Ciblan 1, I. Vlad 1, I. Pletar 1, P. Cătană 2, D. Caran 1, I. Muntean 1 cor., A. Muntoi 50 fil., P. Cureleu 1 cor., S. Murti 1, P. Vinton 1, N. Trestim 1 cor., G. Demes 50 fil., C. Hamari 50 fil., L. Mărza 1 cor., I. Cazan jun. 1, I. Cazan 1, D. Bocoenici 1, I. Bocoenici 1, D. Mariș 1, E. Gabor 1, G. Barb 40 fil., P. Lugoian 1, I. Farkaș 1, I. Igna 1, I. Luko 2, M. Hancsilă 1, I. Fletgan 2, P. Stiolea 1, I. Achim 2, N. Gyik 2 cor. — Laolaltă 68 cor. 30 fil. Suma arătată în numărul trecut . . . cor. 24300 46

Total cor. 25494 76

* În Nr. 20 din greșală la suma totală s'a făcut 23 300 cor. 46 fil. Să se citească 24.300 cor. 46 fil.

Poșta Redacției.

»*Socialism sau naționaldemocrat*» este titlul unui ignobil articol al unui individ, al cărui nume ne scapă, din »Gazeta Transilvaniei» Nr. 109—9119, în care doctorul neamului românesc își aruncă veninul pe trei ocolane mari asupra socialismului. Ne mirăm că »Gazeta Transilvaniei» publică astfel de ineptii, ridicole și ca formă și ca conținut. A disenta și azi cu fraze, a ridică toroipanul ca astfel de gesturi stupide, a injură cu modestia unui țigan din cort și azi, când Europa întreagă este re-născută de mărețul ideal al socialismului — denotă calitățile »publicistului» oriental, care în lipsa controlului își poate așeza săgețile înmuiate în venin, pe câmpia presei. Balcanismul, balcanismul.

Rădător și redactor responsabil: TIRON ALBANU.

Tiparul tipografiei W. KRAFT, Sibiu, Str. Orezului 10.

Cenzurat de: Subl. Bucur.

Ioan Țifra, frizer, Seliște

dă în arândă prăvălia cu două aranjamente și toate cele de lipsă acestei branșe. Doritorii să se adreseze susnumitului până la 15 Iunie. 3-5

Mășină de treerat de vânzare.

Batuza 80 mm lărgime fără nici un defect pe garanție cu tot ce conține. Adresa *Ioan Mohan*, fabrica de celuloze, Zernești. 3-5

Dentistul Munteanu

14-28 Sibiu, Strada Ciszădiei Nr. 28

Consultații: orele 8—12 și 2—5.